

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-SGO.050.21.2024.KD
3331491.13221736.10834588
Warszawa, 07-10-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Posła Jerzego Polaczka w sprawie podjęcia przez rząd skutecznych działań chroniących obywateli Polski przed skutkami nielegalnego gospodarowania odpadami, w szczególności odpadami niebezpiecznymi, K10INT4185, przekazuję poniższe informacje.

Odnosząc się do pytania o prace dotyczące zmian przepisów w zakresie decyzji w ramach gospodarki odpadami, w ostatnim czasie resort klimatu i środowiska dokonał przeglądu danych dotyczących postępowań administracyjnych w zakresie usuwania odpadów w Polsce, w tym również pod względem zgłaszanych przez samorządy problemów i postulatów dotyczących usuwania nielegalnie zdeponowanych odpadów. Mając na uwadze skalę nadal stwierdzanych w gospodarce odpadami nieprawidłowości oraz zagrożenia, jakie mogą one powodować, zasadne jest rozważenie wprowadzenia dalszych rozwiązań, w tym o charakterze legislacyjnym. Miałyby one na celu zarówno usprawnienie usuwania nielegalnie nagromadzonych odpadów, ale przede wszystkim zminimalizowanie powstawania ich w przyszłości.

W ramach walki z przestępczością środowiskową z dniem 1 września 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 22 lipca 2022 r. o *zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania przestępczości środowiskowej*¹ na mocy której znowelizowano art. 47 § 2 Kodeksu karnego. Zgodnie z nowym brzmieniem ww. przepisu, w przypadku skazania sprawcy za umyślne przestępstwo przeciwko środowisku, sąd obligatoryjnie orzeka nawiązkę w wysokości od 10 000 do 10 000 000 złotych na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), o którym mowa w art. 400 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska². Gdy przestępstwo zostanie popełnione nieumyślnie, nawiązka w ww. wysokości jest orzekana fakultatywnie. Przed 1 września 2022 r. nie była określona dolna i górna wysokość nawiązki. Jednocześnie w każdym przypadku miała charakter fakultatywny.

Dodatkowo wskazano i sprecyzowano zasady odpowiedzialności podmiotów zbiorowych (np. spółek) za przestępstwa przeciwko środowisku umożliwiając stosowanie tych przepisów nie tylko w odniesieniu do osób fizycznych reprezentujących firmy, ale i do przedsiębiorstw jako takich. Podmioty zbiorowe ponoszą odpowiedzialność za przestępstwa przeciwko środowisku niezależnie od wcześniejszego prawomocnego skazania osoby fizycznej. Natomiast w przypadku popełnienia przestępstw przeciwko środowisku wysokość kar pieniężnych, wymierzanych

¹ Dz. U. poz. 1726

² Dz.U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.

podmiotom zbiorowym, nie jest już ograniczona wysokością przychodu tych podmiotów. Kontynuacja trendu zaostrzania kar wydaje się wobec powyższego wątpliwa.

W nawiązaniu do pytania o usprawnienie współpracy służb, uprzejmie informuję że w celu wykrywania nielegalnych transportów odpadów w Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) funkcjonuje elektroniczny rejestr przywozu, wywozu i przewozu odpadów, który pozwala na skuteczne monitorowanie przemieszczania odpadów na podstawie pozwoleń Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ). Umożliwia również saldowanie ilości odpadów przywiezionych w ramach pozwolenia oraz rejestrację transportów odpadów. Ponadto od 22 lutego 2022 r. każdy przywóz odpadów do Polski, oraz przewóz ich przez terytorium Polski transportem drogowym oraz kolejowym musi zostać zarejestrowany w Systemie Elektronicznej Notyfikacji Transportów (SENT) prowadzonym przez KAS. Od 12 stycznia 2024 r. w związku z wejściem w życie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 października 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie towarów, których przewóz jest objęty systemem monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi³ systemem SENT został objęty również przewóz 11 rodzajów odpadów niebezpiecznych w ramach obrotu krajowego, w przypadku których masa brutto przesyłki jest równa albo przekracza 1000 kg lub jej objętość jest równa albo przekracza 1000 litrów. Lista odpadów objętych SENT to m.in. farby, lakiery, rozpuszczalniki i kleje, zaklasyfikowane pod kodami:

- 08 01 11* - odpady farb i lakierów zawierających rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne,
- 08 01 13* - szlamy z usuwania farb i lakierów zawierające rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne,
- 08 01 15* - szlamy wodne zawierające farby i lakiery zawierające rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne,
- 08 01 17* - odpady z usuwania farb i lakierów zawierające rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne,
- 08 01 19* - zawiesiny wodne farb lub lakierów zawierające rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne,
- 08 01 21* - zmywacz farb lub lakierów,
- 08 03 12* - odpady farb drukarskich zawierające substancje niebezpieczne,
- 08 03 14* - szlamy farb drukarskich zawierające substancje niebezpieczne,
- 08 04 09* - odpadowe kleje i szczeliwa zawierające rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne,
- 08 04 13* - uwodnione szlamy klejów lub szczeliw zawierające rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne,
- 08 04 15* - odpady ciekłe klejów lub szczeliw zawierające rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne;

Oprócz wspomnianych rejestrów, które wymagają współpracy służb, jest ona także konieczna podczas działań kontrolnych dotyczących kontroli przewozu odpadów. W ich ramach inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego (ITD) współpracują przede wszystkim z przedstawicielami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ). Należy zaznaczyć, że w przypadku stwierdzenia w trakcie działań kontrolnych podejrzenia nielegalnego przemieszczania odpadów, inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu (WITD) konsultują stan faktyczny z przedstawicielami WIOŚ bądź występują o bezpośredni udział w kontroli w celu dokonania m.in. oceny oraz klasyfikacji kontrolowanego ładunku. Ponadto, zadaniem WITD jest współpraca z przedstawicielami właściwych miejscowo WIOŚ w celu przeprowadzania uzgodnionych, wspólnych kontroli drogowych. Powyższe czynności prowadzone są na wnioski obu stron. Niezależnie od powyższego, WITD współpracują także bezpośrednio z przedstawicielami GIOŚ w trakcie prowadzonych postępowań wyjaśniających oraz administracyjnych. Dodatkowo ITD

³ Dz.U. z 2023 r. poz. 2185

współpracuje z GIOŚ w zakresie działań prowadzonych w ramach zwalczania transgranicznego nielegalnego przemieszczania odpadów.

Informuję także, że 13 listopada 2023 r. zostało podpisane nowe Porozumienie pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska, Szefem Krajowej Administracji Skarbowej oraz Komendantem Głównym Straży Granicznej w sprawie współdziałania w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów. Zawarcie nowego porozumienia dodatkowo umocni dalszą współpracę oraz przyczyni się do podniesienia skuteczności wspólnie podejmowanych działań. We wszystkich izbach administracji skarbowej powołani są koordynatorzy ds. ochrony środowiska, nadzorowani m.in. przez Departament Cef w Ministerstwie Finansów. Do zadań koordynatorów należy koordynowanie oraz nadzór nad prawidłowym i jednolitym stosowaniem przepisów m.in. z zakresu międzynarodowego przemieszczania odpadów. Bezpośredni kontakt koordynatorów w KAS z odpowiednimi koordynatorami z innych służb zdecydowanie ułatwia wymianę informacji oraz organizację wspólnych działań między służbami w terenie. Przedstawiciele KAS z poziomu centralnego biorą również udział w organizowanych przez GIOŚ spotkaniach grupy ekspertów ds. transgranicznego przemieszczania odpadów, na których omawiane są bieżące problemy związane z przedmiotową tematyką.

W ramach współpracy w zakresie działań związanych z odpadami udział biorą również organy Państwowej Straży Pożarnej (PSP). Podejmują one działania kontrolno-rozpoznawcze w stosunku do miejsc, w których są gromadzone odpady oraz koncentrują się na sprawowaniu nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych przez podmioty prawnie zobowiązane do zapewnienia ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów. Natomiast należy zaznaczyć, że w przypadku nielegalnie porzuconych odpadów problem nie wiąże się z nieprzestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych i potrzebą ich egzekwowania, lecz wynika z faktu nagromadzenia odpadów w sposób nielegalny. W konsekwencji w odniesieniu do ww. rodzaju miejsc działania organów PSP mają zasadniczo charakter addytywny, wspierający działania organów właściwych w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów z zakresu ochrony środowiska lub gospodarowania odpadami

Podsumowując, współpraca pomiędzy organami służb odpowiedzialnych za kontrolę przemieszczania odpadów w zakresie bieżącego monitorowania oraz działalności kontrolnej transportów odpadów jest już od dawna prowadzona na wielu poziomach. Nie wyklucza to dalszego podejmowania nowych inicjatyw i działań mające na celu jej usprawnienie.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów